

اصولگرایی علیه استثنائگرایی

گفت‌وگوی آقایان سیدمصطفی تاج‌زاده و مهدی نصیری، درباره «دولت» و «امت» فرصتی بود تا آقای نصیری روایت خویش از امت و امامت را بازنمایی کند. تاج‌زاده در این گفت‌وگو کوشید تا مبتنی بر نظریات مدرن، دستاوردهای علم سیاست، اندیشه‌های سیاسی جدید، دستاوردهای نظری روشنفکران و نواندیشان دینی و تجربه بیش از چهار دهه استقرار جمهوری اسلامی، روایت شهروندمدار و معطوف به حقوق شهروندی ارائه دهد؛ روایتی که سال‌هاست منادیان گفتمان اصلاحات عرضه می‌دارند.

به گزارش سایت خبری پرسون، عباس موسایی فعال سیاسی اصلاح‌طلب نوشت: اما اهمیت روایت نصیری آن است که تصاحب سنت سیاسی شیعی توسط شهروندستیزان و رعیت‌باوران را از نقطه عزیمت سنت شیعی، با سوالات اساسی مواجه می‌سازد. نصیری از آنجا که خاستگاهی اصولگرا دارد، با قرائتی ضد‌رعیت‌مداری از سنت، هرچند کلیت الزامات شهروندی را برنتابد، روایت شهروندستیز اصولگرایانه را با چالشی اساسی مواجه می‌سازد.

اینکه نصیری اصولگرا، برخلاف سنت مرسوم این جریان، به جای ارجاع به آموزه‌های شیخ‌فضل... نوری مشروطه‌ستیز، با اتکا به نظریات نائینی در تنبیه‌الامه و تنزیه‌المله، قرائتی مشروطه‌خواهانه از سنت ارائه می‌دهد، گامی مهم در سیاست‌ورزی اصولگرایانه است. در روایت نصیری هرچند همچنان فاصله‌ای زیاد تا پذیرش مقومات و مقدمات شهروندی دیده می‌شود و صدا البته تا تبدیل شدن به گفتمان هژمون در اصولگرایی، موانعی سترگ پیش‌رو دارد؛ اما از آنجا که اصولگرایی استثنائگرایانه و شهروندستیز را با سوالات اساسی مواجه می‌سازد، می‌تواند در میان‌مدت، حداقل هژمونی گفتمان اصولگرایی استثنائگرایانه را به چالش بکشد.

می‌توان انتظار داشت که اصولگرایان غیراستثنائگرا با اتکا به این اندیشه‌ها و نظریات، بازسازی روزآمدی از خود ارائه دهند. تالی روایت انسان‌محور نصیری، نوید شکل‌گیری گفتمانی متین و مستدل برای دفاع از حقوق شهروندی ایرانیان از نقطه عزیمت سنت نبوی و علوی است. ناکامی‌های محتمل گفتمان مسلط، به شرط سیاست‌ورزی هوشمندانه محافظه‌کاران اصیل، عرصه سیاست ایران را مساعد سیاست‌ورزی اصولگرایی عادی‌سازانه خواهد کرد؛ مشروط به آنکه نخبگان سیاسی اصولگرایی عادی‌ساز، بتوانند این گفتمان را با الزامات زمینه و زمانه، غنی‌سازی کنند. به عبارتی، ایشان می‌توانند با نگاهی انتقادی به گذشته خویش، روایتی شهروندمدار، حق‌بنیان و منافع‌ملی‌محور، از درون ساختار، سامان و سازماندهی کرده و از ترجمه اصولگرایی به استثنائگرایی ممانعت به‌عمل آورند.

اصولگرایی عادی‌سازانه، نه عبور از اصولگرایی به اصلاح‌طلبی، که بازسازی اصولگرایی بر اساس مقتضیات زمان است. کما اینکه اصلاح‌طلبی به وقت اکنون نیز نمی‌تواند اصلاح‌طلبی پیشین باشد و الزامات زمینه و زمانه را لحاظ نکند. این بازسازی سیاسی، به‌رغم موانع بزرگ و سد محکم اقتدارگرایی در برابر آن، مسالمت‌آمیزترین راهبرد برای گذار از بحران‌های کنونی و عبور از استثنائگرایی به عادی‌سازی خواهد بود.

استمرار سیاست‌ورزی رادیکال در عرصه‌های سیاست داخلی و خارجی، هزینه‌های زیادی را بر کشور و ملت تحمیل می‌کند. آینده سیاست بهبودخواهانه و مسالمت‌آمیز در ایران، به شکل بی‌سابقه‌ای، منتظر نوع سیاست‌ورزی اصولگرایان غیراستثنائگراست.

هژمون شدن گفتمان مهدی نصیری در عرصه نظر و سیاست‌ورزی امثال ناطق‌نوری و علی‌لاریجانی، در جرگه اصولگرایان، می‌تواند احاطه عادی‌سازی استثنائگرایانه بر منویات اصولگرایی و در نتیجه کشور را تحدید کند.

توجه: مطلب مندرج صرفاً دیدگاه نویسنده است و رسانه پرسون در قبال آن هیچ موضعی ندارد.

منبع: آرمان ملی